

ÉLETTÜNK

XXXIII. évf. 6. szám (33. Jahrg. Nr. 6)

Az európai magyar katolikusok lapja

2001. június

Spányi Antal püspök, Esztergom-Budapest:

TÖBBRE HIVATVA

Szentatyánk, II. János Pál pápa a 2000. év Nagy Jubileuma végén Novo millennio ineunte kezdetű apostoli levéllel fordult a világ püspökeihez, a papokhoz és minden hívőhöz.

Írásában olvashatunk a középszerúség veszélyeiről. A Pápa a középszerúséggel megelégedő keresztényt veszélyeztetett kereszténynek nevezi.

Sík Sándor 1940-ben, az Isten fiatal c. kötetében jelentette meg a „Ments meg Uram!” c. versét, melyben így ír: „Ments meg Uram a szürkeségtől”, „Ne tűrj megállni az ostoba vannál, s nem vágyini többre kis máj magamnál.”

Sík Sándor az igaz költő prófétai lelkével ír arról, aminek veszélyére Jézus Krisztus földi helytartója is figyelmeztet.

Gyakran látok megkeseredett, kedvét vesztett fiatalokat, felnőtteket, akik nincsenek megelégedve sorsukkal. Valamit álmodtak talán, de nem sikerült gyorsan megvalósítani azt, és a gyors siker hiánya kedvüket szegte.

Álmodunk, tervezünk, álmaink és terveink olykor valóban álomszerűek, és persze, álmok is maradnak, mert nincs reális valóság alapjuk. Gyakran aztán ennek a gondolkodásmódnak a következménye, hogy kedvét szeggett, megfásult, elfáradt embereké válunk. Hiányzik a lelkesedés, a lendület, mert negatív tapasztalataink bilincseibe kerülünk.

Pedig kell, hogy mindannyiunk előtt világos legyen: az Isten sokra hívott minket! Igaza van a Szentatyának és igaza

életünket, önmagunkat elveszíteni, akkor találhatjuk meg önmagunkat. Ez a feladat nem könnyű, hiszen nagy bátorság kell hozzá. De kapunk kegyelmet, ha befogadjuk az Urat, ha elmélyülünk az imádságban, az Úr arcának szemlélésében, ha megtaláljuk a vasárnapi szentmise erőt adó örömet, ha nyitottan hallgatjuk az Úr igéjét és készek vagyunk megújulni a kiengesztelődés örömet adó szent-

A középszerúségben élő ember termé-

életünket, önmagunkat elveszíteni, akkor találhatjuk meg önmagunkat. Ez a feladat nem könnyű, hiszen nagy bátorság kell hozzá. De kapunk kegyelmet, ha befogadjuk az Urat, ha elmélyülünk az imádságban, az Úr arcának szemlélésében, ha megtaláljuk a vasárnapi szentmise erőt adó örömet, ha nyitottan hallgatjuk az Úr igéjét és készek vagyunk megújulni a kiengesztelődés örömet adó szent-

IMASZÁNDÉKOK

Júniusra

1.

Imádkozunk, hogy az Eucharisziában rejtő Krisztus legyen minden tevékenységünk kezdete és beteljesülése.

Az emberi fejlődés legfontosabb és legértékesebb területe a személyiség fejlődése kezdődik a serdülőkor beálltával, amikor a gyerekkorból „kinövő” ember tapasztalja, hogy ő egyén, egyedi lény; az egész világon nincs még egy teljesen vele megegyező ember, legfeljebb részleteiben hasonló. Ekkor kezdi meg a dolgokat a maga tapasztalatainak, élettátságának megfelelően rendezgetni, később folyamatosan rendszerezni. Fontos előfeltétel, mennyi szeretetet kapott gyermekkorában, így képes a szeretetet megérteni és felhasználni.

Megszerzi az ember a tapasztalatot, hogy bizonyos dolgokat segítség nélkül is képes megtenni, elérni. Később, hogy ő tud valamit, legyen az elméleti vagy gyakorlati tudás: tudja az anyagot az iskolában, egyetemen vagy a választott szakmában.

Ugyanakkor növekszik kis kora óta tapasztalata, hogy vannak dolgok, helyzetek, amik jók és amik rosszak, később rosszra vezetnek, akár közvetlenül, akár következményeikben. Felmerül a kérdés, honnan kaphat segítséget, eligazítást, útmutatást? Lehetősége nyílik – keresztény családokban inkább – „felfedezni” Jézust, aki szeret minket és korához képest elég konkrét, elfogadható irányvonalakat nyújt a világ irányzataival, törekvéseivel szemben (= egoizmus, hatalomvágy, pénzvágy, uralkodás és így tovább.)

A segítségkérés egyik módja a napi imádság, az esti lelkiismeretvizsgálat, az emberi gyöngeségek ellensúlyozására irányuló lelki erősödés vágya. Akik tovább keresik Jézust, azok előbb-utóbb rátalálnak az Oltárszentségben, az Eucharisziában. Ha növekedik a barátság Jézussal, eljut az ember a gyakori szentségátogatásban problémái, feladatai „megbeszéléséhez” Jézussal személyesen. Ebből adódik, hogy feladatainkat Jézussal akarjuk kezdeni, az Ő útmutatásával haladni – építeni, legyőzni a felmerülő nehézségeket és az Ő dicsőségére befejezni. Hosszú az útja a fejlődésnek, amíg tevékenységünket Jézussal tudjuk kezdeni és befejezni!

2.

Imádkozunk a vietnámi katolikusokért, hogy kapjanak több lehetőséget az együttműködésre kulturális, nevelői és szociális téren.

Vietnamban a katolikus Egyházat a templomra korlátozzák, de szociális tevékenységet – betegápolás, a szegénysorsúak támogatása, iskolai, internátusi nevelés, tanítás, öregotthonok fenntartása, – nem végezhetnek. Az állam vezetői úgy vélik, a templomban nem tehetnek rosszat, nevelői, szociális és kulturális téren nem szabad szóhoz jutniuk, ott „megfertőznék” az embereket Krisztus tanításával és a szeretet kultúrájának ismertetésével, élésével. Sok bensőséges imádság szükséges, hogy a megrögzött istenellenes beállítottságú emberek, – a nép vezetői – teret engedjenek uralmukból a szeretetet hordozó és közvetítő vallások kínálóinak.

Fejős Ottó

A máriacelli Madonna

Az öt méter magas márványoszlopon álló barokk szobor 1510 körül készült. Az aranyozott sugárkoszorú 1709-ben került rá.

Zarándoklat Máriacellbe

A kárpátmedencei magyar zarándoklat *Sarlós Boldogasszony* tiszteletére, 2001. június 30.-án lesz Máriacellben.

Az ünnepi szentmisét *dr. Péntes János*, szabadkai megyéspüspök végzi a koncebráló papokkal együtt 13 órai kezdettel.

170 fölött van azon települések száma, ahol festmény vagy szobor emlékeztet arra a csodálatos találkozásra, amely Mária és Erzsébet között történt.

Erzsébet „köszöntő” szavai: *Üdvözlégy Mária... Áldott vagy te az asszonyok között... még sok milliószor fognak elhangzani.* A mostani zarándoklaton mi is újra és újra, szívből zengjük a Szentírás eme szavait. A délutáni órákban, a Bazilika előtti téren alkalom adódik magyar népszokásaink: aratótáncok, aratókoszorú átadásra és más ünnepélyes táncok, énekek, szokások bemutatására.

Kérjük a programon résztvevő csoportokat: népviseletbe jöjjenek és mielőbb jelezzék részvételüket a bécsi magyar Lelkészségben.

Telefon: 0043 1 / 526 49 72

szetszerűleg boldogtalan, elégedetlen lesz. Mindig lesz oka arra, hogy kibújjon az erőfeszítés próbatételének felszólításából, hogy mentséget találjon arra, hogy olyan maradjon, amilyené lett. És közben panaszkodik: rossz a világ és rosszak a körülötte élő emberek. A középszerúségben elmállnak eszméi, elfelejt lelkesedni, elfelejt merészet és nagyot álmodni és éltét álmára rátenni. Él magának, és elveszti önmagát. Szomorú sors, mely annyi és annyi társunkra räköszönt. Reménytelen hétköznapi és kiüresedett ünnepek kísérik az ilyen életet. Veszélyeztetett élet az ilyen. Ments meg Uram ettől!

A keresztény ember másrmilyen életre nyert meghívást. A Krisztust követőnek naponta kell magát felülmúlnia, mert tudja: Isten kegyelmével több telik tőle. Nem szabhatja magát ehhez a világhoz, álmainak kevés teret ad e világ, mert annak keretein túlmutatnak azok. Formálni akarja a világot, mert erre is szól meghívása, és formálni akarja önmagát, mert azt is tudja: magára kell öltöenie az új embert, a Krisztus képére és hasonlatosságára alkotott új teremtményt.

Fel kell ismernünk: csak ha merjük

ségében, ha az Isten akaratát keressük és azt megvalósítjuk legalább szándékaink szerint, és ha mindehhez erőt merítünk a rendszeres szentáldozásból.

A Szentatyá felszólít arra, hogy vegyük tudomásul: életszentségre vagyunk meghívva! Ezt a szentséget pedig elérheti mindenki, aki együtt tud működni az Isten kegyelmével, aki meri életét oda adni Istennek, embernek, de senki azok közül, akik megelégszenek a középszerúséggel, akik nem vágnak többre kis máj maguknál.

Adja az Úr, hogy legyünk sokan, akik merünk nagyot álmodni, akik nem középszerúségre törekszenek, és nem fogadják el a szürkeséget, hanem nagy, szent álmaikat napról napra küzdve önmagukkal megvalósítják azokat Isten dicsőségére és embertársaik javára. Sokszor szürke világunkban akkor új világ születik, az örömhír kovászáivá válunk, és általunk nő az igazság a hamissággal és féligazságokkal szemben. Nem leszünk virágtalanok és gyümölcstelenekek, hanem lángoló szívvel és tüzes lélekkel élve megszenteljük a világot: teljesítjük küldetésünket.

Az Úr öröme töltsé be minden középszerúséggel benemérő testvérünk szívét! ■

FRANK MIKLÓS:

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

Lelkészekről és miseszövegekről

Megesik, hogy egy-egy olvasónk levelében több kérdést tesz fel, amelyekre helyszűke miatt a választ el kell halasztani. Ez alkalommal ilyen elmaradt kérdésekre szeretnék visszatérni.

1.) Egy alsóbajorországi olvasónk írja:

Mintegy 1000 lakosú falunk két másik hasonló nagyságú faluval együtt egy pap lelkési irányítása alatt áll. Mindháromnak külön temploma, külön egyháztanácsa van. Hivatalosan nem nevezik egyiket sem plébániának, hanem „expositurá-nak”. A lelkész sem visel plébános címet, hanem „expositus”-nak nevezik. Evvel az egyház-igazgatási fogalommal eddig sosem találkoztam és az Egyházi Törvénykönyvben sem találtam rá utalást.

A teljességhez tartozik, hogy az expositus nem tartozik püspöke feltétlen engedelmes hívei közé. Számos dogmatikai és erkölcsi kérdésben mások a nézetei, szembe fordult a pápa személyével, a bűnbánat szentségéről eltérő a felfogása, a misében következetesen kihagyja a könyörgésből mind a pápa, mind a megyéspüspök nevét... Lehetséges, hogy ezért nem plébános, hanem „expositus”?

Miklós atya válasza:

Kétségtelen, hogy az „expositura” és „expositus” kifejezés nem szerepel az Egyházi Törvénykönyvben. A német egyházi szóhasználat egy plébánia-köteletlen belüli meghatározott lelki-pásztori körzetet nevez expositurának. Ennek lelkipásztori ellátásával van megbízva, önálló munkakörrel, ügyintézővel az „expositus”, a területileg illetékes plébános irányítása alatt. A magyar egyházi nyelvezet is ismeri a fogalmat és a „helyi lelkész” megjelölésére használta. Az „expositus” ennek értelmében egy kánonjogilag még meg nem szervezett, de az anyaplébániától már kiszakított területnek önálló lelkipásztor.

Az új Egyházi Törvénykönyv az 516. kánonban szabályozza az ilyen esetet és „kvázi-plébániá”-ról beszél. Ott az 1.-8-ban ezeket olvassuk: „A plébániával egyenlő elbírálás alá esik a kvázi-plébánia, mely a részegyházon belül a krisztushívők olyan közössége, amit egy papra bízta, mint saját lelkipásztorára, de ami sajátos körülmények miatt még nem vált plébániává”.

A mondottakból világos, hogy az olvasónk által említett lelkész nem azért hívják „expositus”-nak – ami magyarul annyit jelent, mint „kihelyezett” – mert püspöke nem volt megelégedve magatartásával; az azonban nem zárható ki, hogy azért nem kapott plébániát, ahonnan az egyházjog értelmében csak súlyos esetben mozdítható el, mert viselkedése kifogásolható volt. Más szóval nem az „expositus” elnevezése a jele egy esetleges megrendszabályozásnak, hanem adott esetben a kihelyezés ténye egy expositurára. Persze semmi esetre se

KÖVETKEZŐ KETTŐS, JÚLIUS-AUGUSZTUSI, NYÁRI SZÁMUNK JÚLIUS ELSŐ HETÉBEN JELENIK MEG.

A SZERKESZTŐSÉG

szabad, a valódi helyzet alapos ismerete nélkül, messzemenő következtetéseket levonni.

Olvasónk levele azonban mindenképpen rámutat arra a fájdalmas, de hála Istennek nem általános jelenségre, hogy a lelkészkezdő papság soraiban is észlelhető a fegyelem fellazulása, a közösség szolgálata helyett az egyénieskedés. Ez annál sajnálatosabb, mivel éppen most lenne szükség egységre, világos vonalvezetésre, amikor a szekularizált társadalom minden hagyományos értéket legalábbis megkérdőjelez, valójában azonban szisztematikusan rombol. Még jó, hogy hívő, gondolkodó világiak, mint olvasónk, látják a veszélyt és fokozott bensőséges vallással, elmélyüléssel és tájékozódással igyekeznek ellen-súlyozni a bomlasztó erőket.

2.) Ugyanez az olvasónk teszi fel a következő kérdést a szentmise szövegei kapcsán:

Hogy követhessem a szentmisét, elvittem magammal a Magyarországon kiadott „Kis Miskönyv” megfelelő kötetét, de az olvasmányok és az evangélium kivételével nem tudtam követni a liturgiát, mivel az a prefáció és a kánonnál több variáció között enged választást. Kérdésem: Van-e arra lehetőség, hogy az ember előre tudja, melyik változatot fogja a miséző választani?

Miklós atya válasza:

A szentmise központi része az ún. „eukarisztikus ima”, mely a felajánlást követi. Ezt vezeti be a prefáció, mely lényegre szorít hálaladó és dicsőítő ének, követi a kánon, a tulajdonképpeni „eukarisztikus ima”. Csúcspontja az Utolsó Vacsorára való emlékezés és ennek keretében az „átváltozás”: a pap szentelésekor kapott hatalmától fogva, – megismertelve Jézus szavait – „Ez az én testem” – „Ez az én vérem” – a kenyeret és bort az Ő testévé és vérévé változtatja.

A II. Vatikáni Zsinat által elhatározott liturgikus reform során számos új prefációval és kánonnal gazdagodott a misekönyv. Tekintve, hogy pl. egyedül az évközi vasárnapok prefációinak száma nyolcra nőtt és ezek közül a miséző pap általában szabadon választgat, (persze veheti őket sorban is egymásután) valóban az a helyzet áll elő, hogy mire az ember megtalálja, melyik prefációt mondja a pap, ő már a végére is jutott. Ez nem vonatkozik a nagyobb ünnepekre – Karácsony, Vízkereszt, Húsvét, Mennybemenetel, Pünkösöd, stb. – és a szent időkre – Ádvent, Nagyböjt – amelyeknek egy, vagy csak néhány prefációjuk van.

A kánonok esetében a dolog egyszerűbb, mert a négy legismertebb kánon közül az elsőt (ún. római kánon) és a nyegyediket ritkán mondják azok hossza miatt. A gyakorlatban tehát csak a második vagy a harmadik jön számításba. Ezek első szavai ismeretében nem nehéz rájönni, melyiket imádkozza a miséző. Elméletben persze mise előtt meg is lehet kérdezni a celebránst, melyik prefációt és melyik kánont választotta, de el tudom képzelni, hogy valaki húzódik tőle, hogy ezért külön bemenjen a sekrestyébe. Velem megesett, hogy hasonló okokból megkértek, mise közben jelentsem be, melyik prefációt,

DR. MEHRLE TAMÁS OP:

A „HIT ÉS ÉSZ KAPCSOLATA”

II. JÁNOS PÁL enciklikája

7. fejezet: A teológia mai feladatai

Eddigi cikkeinkben nyomon követtük a pápának a teológiára vonatkozó magyarázatát. Megértettük, hogy a teológia nem egyéb, mint a hit igazságain való, elmélyülő gondolkodás. Az egyház kezdettől fogva azon volt, hogy a kinyilatkoztatott igazságokat lehetőleg megértse, sőt, hogy a filozófia segítségével tudományos rendszerbe is foglalja. S mivel az Egyház történelme folyamán különböző kultúrák környezetében élt, szükségét érezte, hogy ezeket a kultúrákat megismerje és lehetőleg jogos igényüket kielégítse. Krisztus ugyanis minden néphez küldötte apostolait, tehát az Egyháznak kötelessége, hogy a kinyilatkoztatott igazságokat lehetőleg mindenki számára érthetően – amennyire a hit misztérium jellege ezt megengedi – eladja és tanítsa. Ezért a pápa emlékeztetünkbe hívja, hogy a II. Vatikáni Zsinat kívánsága volt, hogy az Egyház megújítsa a tanítás módját, hogy evangelizációja hatékonyabb legyen.

II. János-Pál a jelen fejezetben meghatározza, melyek is az Egyháznak a mai helyzetben a feladatai. A pápa idézi, XXIII. Jánosnak a Zsinat megnyitó beszédében kifejezett óhaját, mely szerint a biztos és változatlan tanítást „hűségesen kell őriznünk, korunk követelményeinek megfelelően elmélyítenünk és előadnunk” (AAS 54 (1962) 792. Mint minden emberi fogalmakban kifejezett tudás, a teológia is fejlődésnek, gazdagodásnak van alávetve és azért a teológusnak nem szabad elidőznie a fejlődés közbenső stációinál, munkáját mindig ahhoz a dinamikához kell igazítani, mely a hitben lakik, mely mindig a végső igazságra irányul, a Jézus Krisztusban kinyilatkoztatott üdvtervre. E feladat a teológus és a filozófus, – természetesen a hívő filozófus – számára kihívást

melyik kánont fogom mondani. De nem hiszem, hogy egy ilyen bejelentés általános igény lenne. Végül megoldás lehet az is, ha az ember maga választ ki egy prefációt, ill. kánont, amely az ünnep, vagy a vasárnap mondanivalójának leginkább megfelel és azt imádkozza, ahelyett, hogy lázasan keresgéli azt, amit a pap választott. Ilyen módon talán inkább biztosítható az elmélyülés, amelyet a részvételt Krisztus áldozatában megkíván.

A fentiekhez még csak ennyit: lehet, hogy egyik-másik olvasónk úgy gondolja, a feltett kérdés és a rá adott válasz nem olyan jellegű, hogy mindenkit érdekeljen. Tagadhatatlan, a szentmisén való részvételnek nem egyetlen módja annak követése a „Kis Miskönyv”-vel a kézben (Sonntags-Schott, Sunday Missal, Missel du Dimanche); az azonban bizonyos, hogy aki nemcsak azért megy templomba, mert a „vasárnapi misehallgatás” kötelezettségének eleget akar tenni, hanem ráébredt, micsoda semmi máshoz nem hasonlítható lehetőséget nyújt a szentmise az Istenrel való személyes és közösségi találkozásra, annak a Kis Miskönyv óriási segítségét jelent, hogy egyre jobban megértse és megszeresse keresztény létünknek ezt a Középpontját, amely körül minden forog és amely mindent egybefog. ■

jelent, mert ők vannak hivatva az igazság teljes kibontakozásában együttműködni. A végső célt Isten kinyilatkoztatja nekünk, az ösvényeket, melyen az Egyházat vezeti, egyedül az Úr lelke ismeri. Ez egyben biztosíték, hogy a váltakozó emberi felfogások ellenére, a hit egysége fennmaradjon.

A teológia fő célja a kinyilatkoztatás megértése és a hit tartalmának bemutatása. A középpontja a szentháromság titkának a szemlélése és az út hozzá az azon szövegek alapos elemzése, melyek Krisztus életét és szenvedését és az Egyház élő hagyományát tartalmazzák. Mindebben szükséges, hogy a filozófia segítségét igénybe vegyük. A pápa két problémát vet fel, melyekre már előzetesen is utalt. Az egyik a jelentés és az igazság kapcsolatának, a másik a kinyilatkoztatott igazság mélyebb megértésének a problémája.

Ami az elsőt illeti tudnunk kell, hogy ahogy Isten örök igéje testet öltve láthatóvá vált, úgy az isteni ige igazsága emberi szavakban mintegy megtestesülve érthetővé lesz. De nem szabad az emberi szavak jelentését pusztán csak emberi elbeszélésként kezelnünk, nem szabad a történeti tényekre szűkíteni, azt kell vizsgálnunk, hogy Isten mit akar e szavak által nekünk mondani, azaz a szavak mögött rejülő igazságtartalmakat is kutatnunk kell. Nem kell külön hangoztatnunk, hogy a teológia utóbbi feladata teljesítésében mennyire feltételezi a filozófia segítségét, az egész filozófiai hagyomány ismeretét és hogy nem elégedhetünk meg elavult rendszerek élettelen ismétlésével.

A filozófia e segítsége nemcsak a teológia dogmatikai részeiben, hanem az erkölcsstanban is szükséges, mint ahogy a pápa a „Veritatis Splendor” kezdetű enciklikájában már 1993-ban kifejtette. A mai problémák sokasága nagyrészt az igazság körüli válságban gyökerezik. Ha elvész az ember számára a jónak egyetemes ismerete, akkor eltorzul a lelkiismeret fogalma, már nem az lesz a feladata, hogy a jó egyetemes ismeretét alkalmazza egy konkrét esetre, mert a lelkiismeret illetéktelenül azzal a kiváltsággal ruházza fel, hogy autonóm módon állapíthassa meg, mi számára a jó, ami azt eredményezi, hogy mindenki szabadon a saját igazságát követheti. Csak az az erkölcsstan, mely az egyetemes objektív igazságot tiszteltetben tartja, egyeztethető össze a keresztény erénytanal és az életszentség eszményével.

II. János-Pál pápa e fejezet végén szokásos alaposágával rámutat még két kiegészítő tényezőre: a kérügmára és a katekézisére. Mindkettő, tehát a megtérésre felszólító igehirdetés és a hittanítás rászorul a teológia és a filozófia támogatására és mindkettőnek nagy fontossága van az egyn konkrét keresztény élete szempontjából, úgy is mondhatnánk, hogy nagyrészt tőlük függ az élő Istenrel való kapcsolat létesítése. A papságon kívül ez főképpen a szülők, nevelők, tanítók s egyéb laikus hívők nagy horderejű és felelősségteljes feladata!

Sorozatunk befejező része a következő számban!

Imahadjárat a Felvidéken

Idén nemzeti ünnepünkön, március 15-én gyűltek össze a csallóközi és mátyásföldi hívek a bakai plébánia-templomban, hogy folytassák a felvidéki magyar katolikusok 1994 szeptemberében, a Palóc földön megkezdett imahadjáratot. Ezúttal is magyar püspökért, valamint a papi hivatásokért imádkoztak. A keresztúti ájtatosság után – még az ünnepi szentmise előtt – Herdics György, nádudvari esperes-plébános tartott előadást „Egyház és magyarság” címmel. Különbön Herdics György lett a Pozsonyban megjelenő katolikus hetilap, a „Remény” főszerkesztője a 80 éves, nyugdíjba menő mons. Koller Gyula utóda. (R)

Mi a HAZA ?

Részlet

*Tudjátok-e, mi a haza?
Az a hajlék, hol születünk,
Hol a dajka általóan
Dúdolgatott dalt felettünk.
Hol az akác lombja borul
Ablak alatt az ereszre
S eresz aján csicsereg
a Villásfarkú vidám fecske.
-Bárhova visz szerencsétek.
Ezt a hazát szeressétek!*

*Tudjátok-e, mi a haza?
Az a játszóhely a dombon,
Hol labdázunk, kergetőzünk...
A haza az édes otthon.
Ahol vészön lovagoltunk.
Az a határ, hol kalappal
Tarkaszárnyú lepkét fogtunk.
Bárhova visz szerencsétek,
Ezt a hazát szeressétek!*

*Tudjátok-e, mi a haza?
Kéklő hegyek koszorúja,
Hol a pásztor fúdulóját
Édes-búsán fűjja, fűjja,
Hol a tölgyek mohos alján
Kék ibolyák illatoznak,
Gyöngyöket szór kristályvize
A zuhogó patakoknak.
-Bárhova visz szerencsétek,
Ezt a hazát szeressétek!*

*Tudjátok-e mi a haza?
Délihábos arany róna,
Hol a szellő messze síkon
Sárga kalász ringatója.
Hol a népek verítékét
Issza be a föld göröngye,
Kenyeret ad, áldást terem
Munkájának hulló gyöngyre.
-Bárhova visz szerencsétek,
Ezt a hazát szeressétek!*

*Tudjátok-e, mi a haza?
Erdő, mező, berek, liget,
A mormoló habok közül
Ránk mosolygó tündérsziget,
Kárpátoknak büszke bérce,
A Tisza és Duna tája,
Minden kicsi kis rögöcske,
Árpád vére hullott rája.
-Bárhova visz szerencsétek,
Ezt a hazát szeressétek!*

*Tudjátok-e, mi a haza?
Mindnyájunknak szent bölcsője,
Őseinknek pihentető
Szép virágos temetője,
Mindnyájunknak édes anyja,
Híven ölel kebelére...
Érte éljünk, ha kell, haljunk!
Áldás minden porszemére!
-Bárhova visz szerencsétek,
Ezt a hazát szeressétek!*

Pósa Lajos (1850-1914)

Hass, alkoss, gyarapíts,
s a Haza fényre derül!
Kölcsey (Husz)

Zrínyi Ilona búcsúlevele fiához*

(Anyák Napjára szántuk)

*Rettenő nagy út áll előttem, de azért
sietve-sietek uramhoz és hűséges férjem-
hez. Kötelességem hozza ezt magával.
Semmi nem esik nekem oly súlyosan,
mint tőled, legkedvesebb fiamtól elszakadnom.*

*Könyörögtem öfjelségének, engedje meg,
hogy te hozzám jöjj és hogy tőled búcsút
vehessék. De a sors nagyon mostoha hoz-
zá. Nem engedték meg. Súlyosan esik az
nékem, de az itteni végzésnek teljesülni
kell mindenkiben. Mikoron idejöttem, téged
növéreddel együtt elszakítottak tőlem s én
szerencsétlen, búcsút sem vehettem tőled;
de anyai áldásomban azért részed volt s
ez anyai áldásomnak most is osztályosa
vagy s az is maradsz, mert te nékem
bánatot sohasem okoztál s ezért méltán
várható az Isten áldását. Én a jó
Istenemre bízom magam s a gyermekeim
szeretetére édesanyjuk iránt, valamint a
közigazságra, mely mindig diadalmas-
kodni szokott. Isten áldjon meg bennete-
ket.*

*Ne búsulj azon édes fiam, hogy javaid
idegen kézen vannak s hogy pusztán álla-
nak. Újra helyrehozható azokat. A hadak
lerontották váraidat, adja Isten,
hogy te ismét felépíthesd azokat. Csak*

A Szentanya

**„Novo millennio ineunte”
kezdetű apostoli leveléről**

Hétfőn délelőtt a Szentszék sajtó-
termében bemutatták a Szentanya „Az új
évezred kezdetén” című apostoli levelét.
Mint ismeretes a pápa az apostoli levelet
a Nagy Jubileum lezárásakor, a január 6-
án, Vízkereszt napján tartott szentmise
végén látta el kézjeggyével. A hétfői sajtó-
konferencián felszólalt Roger Etche-
garay bíboros és Crescenzo Sepe
érsek, a Nagy Jubileum Központi Bizott-
ságának elnöke és titkára, továbbá szót
kaptak a bizottságnak az informatikával,
a tömegtájékoztatással, a külkapcsolatok-
kal és az adminisztratív kérdésekkel
foglalkozó képviselői is.

Etchegaray bíboros az apotoli leve-
let egy triptichonhoz hasonlított, mely-
nek középső ikonján Krisztus arcát
szemléljük, a baloldali szárnyon pedig
ennek fényében tekinthetünk a jubileum
nevezetesebb eseményeire. A harmas-
kép jobb szárnya előre, „a reménység
jövője” felé tekint és az egyház
eljárandó legfontosabb feladatait kör-
vonalazza a „mélyre evező bárka” evan-
géliumi képében.

Sepe érsek szerint a jubileum lelki
gyümölcseit Isten könyvében találhatjuk
megírva, ám pecsét őrzi azokat, így csak
a szentév kézzelfogható jelenségeiről
lehet számvetést készíteni. Ezek közül
elsőként azt az örömdetes tényt emelte
ki, hogy a szentév során Európa keleti
országai közel kétszer annyian zárán-
dokoltak el Rómába, mint a megelőző
évben. Az egyéni és csoportos utazások
mellett 21 ország, közöttük Magyar-
ország vezetett nemzeti zarándoklatot
Rómába.

Első alkalommal tarthattak jubileum-
ot a diktatúrák nehéz évtizedei után
olyan országokban, mint Észak-Korea,
Kína, Szudán. A jubileum szociális
vonatkozásaiból kiemelte, hogy már jó
pár európai ország parlamentje konkrét
döntésekkel válaszolt a nemzeti adósá-
gterhek elengedésének pápai fel-
hívására, továbbá 79 ország ünnepelte
meg a jubileumot a börtönökben. **VR**

*tanulj szorgalmasan és rajta légy, hogy a
dicsőség koronáját elnyerjed. Nincs e
világon szebb és dicsőbb dolog, mint a
becsületes név és a jó hír. Ez soha meg
nem hal, hanem örökké él.*

*A földi javak elveszhetnek – az nem
nagy baj – de aki a becsületét elvesztette,
mindent elvesztette. Ezért édes fiam
tebened minden gyönyörűségem, ne sze-
red nékem keserűséget, mint nővéred,
aki miatt oly sokat szenvedtem. Istennek
és a boldogságos Szűznek ajánlottam őt.
Ő legyen édesanyótok és gondviselőtök
minden bajotokon. Ő soha el nem hagy
itéket. Becsüld meg az embereket, szí-
vesen társalogj az idegenekkel és így
véled is jól bánnak és szeretni fognak. Aki
másokat megbecsül, maga magát becsüli.
Egyébként a hatalmas Istenől anyai ál-
dással egyetemben minden jót kívánok
néked. Bárhova vet a sors, maradj mind-
eniütt és mindenkor a te szerető anyád,*

Zrínyi Ilona

*Tudniillik: II. Rákóczi Ferenchez. Eredetileg a májusi számunkba szántuk. De mindenkor érde-
mes olvasni az édesanya gyönyörű sorait.

†Thököly Imre, a „kuruckirály”, aki akkor szám-
űzetésben élt Törökországban. Az ő hamvait is
1906-ban hazahozták, ma díszes Mauzoleum-ban
nyugszának Késmárkon (szlovákul= Kožmarok).

‡Rákóczi Julianna férjhez ment a fejedelem
sógorához, gróf Aspremont Gobert császári
generálishoz 1691-ben.

**Szent István király szobra
Mosonmagyaróváron**

A Millenniumi ünnepség keretében
Mosonmagyaróváron a katolikus tem-
plom előtt leplezték le Szent István
királyunk szobrát, *Lebó Ferenc* alkotását. A szép nyári időben tartott
ünnepségen az Egyházak képviselői mel-
lett jelen voltak *Martonyi János* magyar
külgügyminiszter, a város és a környék
polgármesterei, valamint a különböző
testületek küldöttségei. A szobor lelep-
lező ünnepségen a köszöntők mellett
fellépett többek közt a *Szent Cecília-
kórus, a Bolyai Iskola* diákjai, a *Kühne
Fűvés zenekar, Karsai Klári, a győri
Nemzeti Színház* művésze stb.

A szobor felirata: *Első és dicső nagy
királyunk, Szent István millenniumi emlé-
kére emelték e méltó szoborművet
Mosonmagyaróvár hálás és derék polgá-
rai 2000. aug. 20-án.*

Madridi levél

Boldogok

*Nagy tisztesség, ha egy ország fiát vagy
leányát oltárra emelik. Ha azonban ma meg-
kérdésznék egy spanyol katolikus, hogy is
hívják a legutóbb boldoggá avatott hon-
fitársakat, aligha tudna megemlíteni egy-két
nevet, nehogy elmondani a névsort. Ezen
viszont nem is szabad csodálkozni, hiszen II.
János Pál pápa március elején 233 spanyolt, –
közöttük két uruguayi születésűt, – nyilvá-
nított boldoggá. Ezzel pedig az 1987 óta vér-
taniként elismert és oltárra emelt spanyolok
száma 471-re emelkedett. Az első három
1936-ban meggyilkolt, karmelita apáca volt.*

*A második spanyol közvélemény-kutatás
és a polgárháború vége között (1931-1939),
azonban különösen a háború kiürésének
évében katolikusok hosszú sora esett az egy-
házüldözés, a gyűlölet áldozatául. Kivételt
csak azok a tartományok képeztek, ahol kez-
detül fogva a felkelők voltak az urak. Másutt
reverendában kimenni az utcára csak a
Baszkföldön lehetett. A történelemlényvek
3.832 meggyilkolt püspökről, papról, szer-
zetesről, apácáról és papnövendékről tudnak.
Ebben a számban azonban nincsenek benne
a világai, akiknek az egyházi szervezetek-
ben, pl. az Actio Catholicában való tevékeny-
ség vagy a papság melletti kiállás került az
életébe, mint a cigány Boldog Ceferino
Jiménez esetében. Számukat körülbelül
3.000-re becsülik. A XX. század vértanúinak
a Vatikánban összeállított listájában ke-
reken 13.000 név szerepel, közülük 10.000 spanyol.
(A második helyen Mexikó áll 200-zal.)*

*Egyes spanyol körökét azonban zavarják
ezek a boldoggá avatások. Egyes napilapok,
– közöttük a legelterjedtebb, az El País is –
a „vértanú” mindig így, idézőjelbe szokták
tenni. Nyilvánvaló, hogy 62 évvel a polgár-
háború befejezte után sebei még nem gyó-
gyultak be teljesen, s hogy a múltból
mindenki arra emlékszik, amire akar, vagy
ami beálltóságának legjobban megfelel. Sok-
an az Egyháznak még nem bocsátották
meg, hogy 1936-ban a megyéspüspökök a
„felkelők”, „lázadók” vagy „nemzetiek” vál-
lalkozását „keresztes hadjáratnak” minősít-
tették, – csak egy püspök szavazott ellene, –
befejeztél pedig emléktáblákat helyeztek el
a templomok falán azok nevével, akik
„Istenért és a hazáért haltak meg”.*

*Az egyházüldözés felidézése után egyesek
mindjárt „bosszúról” és „leszámolásról”
beszélnek, bár a kivégzéseket ebben az eset-
ben bírósági ítélet előzte meg. Az Egyház
szemére vetik a polgárháború után virágzó
„nemzeti katolicizmust”, melyet a tekinély-
rendszer messzemenő támogatása jellemzett,
s pl. abban is kifejezésre jutott, hogy Franco
tábornok államfő baldachin alatt vonult be,
ha egy székesegyházban szertartáson vett
részt. (Franco végrendeletében is „az Egyház
hű fiának” vallotta magát, ami viszont nem
akadályozta meg, hogy alkalom adtán cen-
zurálja magát a pápát, pl. XII. Piusz szavait a
vélemény- és sajtószabadságról.)*

*Végül akadnak olyanok is, akik számára a
véres egyházüldözés már elképzelhetetlen s
legsúlyosabban ki is törőlnék a közös emlé-
kezetből. A pápa azonban megtalálta a
kapcsolatot a jelennel s reményének adott
kifejezést, hogy az új boldogok közbenjárása
közelebb hozza Spanyolországban a terro-
rizmus végét. Egyházüldözés nincsen; a több
mint 800 halálös áldozat között nem volt pap
vagy szerzetes. A sajnálatos események
sorában azonban átkos logika nyilvánul meg:
a terrorizmus a gyűlöletből születik s a
gyűlöletet táplálja, gyökeresen rossz, növeli
az igazságtalanságot, sérti az Istent, az emberi
jogokat és az emberi méltóságot.*

*Ország-világ nagyot változott a 30-as évek
óta. De ha az új boldogoknak közben kell
járniuk a terrorizmus vége érdekében, lesz
elégedő dolguk.*

Rónai Zoltán

**Köszönjük, ha megújítja az Életünk
előfizetését!**

Pikáli Gyula, Interlaken Svájc

FIATALOKNAK

Távközlés: korunkban fogalommal vált szót. Mindent átfogó-átfonó csoda, ami gyökeresen megváltoztatta életünket. Legyen szó telefonról, internetről vagy műholdakról, mind arra szólnak, hogy pillanatok alatt, mérhetetlen távolságokat lényeznek, kapcsolatba kerüljenek egymással az emberek. Tiszán, jól hallhatóan-láthatóan, érthetően.

Ezeknek a műszaki csodáknak a jelentősége legyen bármennyire is fontos, engem mindig foglalkoztatott néhány nagyon egyszerű kérdés. Vajon legyőzve az időt, a távolságot – minden, az emberek közötti kapcsolat teremtést megnehezítő körülményt – közelebb kerültek-e egymáshoz a népek, nemzetek? Jól halljuk, értjük egymás szavát, de vajon több, mélyebb a megértés, az egymás iránti bizalom is? Kevesebb lett-e világunkban a tanácstalan, magányos ember?

A feltett kérdések arra irányítják figyelmünket, hogy van egy külső, pusztán csak műszaki és egy belső, lelki arca is a távközlésnek.....

Nagyon régi emberi tapasztalat az, hogy – nagyon sokszor a közös nyelv ellenére – az emberek nem értik meg egymást. Az Őszövétségi Szentírásból jól ismerjük az égbenyúló, Isten világába betörni akaró bábeli torony történetét. Mintha azóta is elkísérné az emberiséget az „összezavart” nyelvnek, az egymást megérteni nem tudó és nem akaró, büntetése.

Pünkösdkor egy egészen más történetet hallunk az Apostolok Cselekedeteiből. A nyelvük összevisszaságát, a meg nem értés bélyegét feloldja a Szentlélek isteni ereje. „Ez idő tájt az ég alatt található mindenféle nemzetből tartózkodtak istenfélő zsidók Jeruzsálemben”. (Apcsel 2.5)

Mindenki, származzon is a világ bármelyik sarkából, beszéljen akármilyen nyelven, egyformán, egyértelműen megérti az apostolok szavát, az isteni üzenetet. Ami eddig elválasztotta és megosztotta őket nincs többé, mert egy nyelven, a Lélek nyelvén kezdnek beszélni egymással.

Korunk minden műszaki sikere ellenére tudjuk: ott ahol nincs megértés, egymásra figyelés, nincs közös „lelki nyelv”, hiábavaló minden emberi-műszaki fáradozás. Pünkösd napján a keresztény ember azt ünnepli, hogy Isten egyértelműen, világosan kapcsolatba lépett az emberrel, a Lélek, a szeretet nyelvén. S ez az a nyelv, ami minden ember-ember közötti kapcsolatnak is az egyedüli alapja és feltétele.

Pál atya

AZ IGE

Vigyázzatok ma jól, mikor beszéltek És áhitattal ejtsétek a szót,
A nyelv ma néktek végső menedéketek,
A nyelv ma tündérvár, katakomba,
Vigyázzatok ma jól, mikor beszéltek!

E drága nyelvet porrá ne törjétek,
Ne nyúljon hozzá avatatlantul
Senki: ne szaggassatok szirmait
A rózsafának, mely hóban virul.
Úgy beszéljen ma ki-ki magyarul,
Mintha aranyat, tőmjént, myrrhát hozna!

És aki költő, az legyen király,
És pap és próféta és soha más,
Nem illik daróc főpapi talárhoz,
S királyi nyelvhez koldus-dadogás.

Vigyázzatok ma jól, mikor beszéltek.
Vigyázzatok, a nyelv ma szent kehely,
Ki borát issza: élet borát issza,
Előre néz s csak néha-néha vissza –
S a kelyhet többé nem engedi el!

Reményik Sándor (1890-1941)

SZENT LÁZÁR SEGÍTI!

A keresztényeket kezdetben azért üldözték, mert az Ő új fegyverük az emberbaráti szeretet lett, – nem azonnal megtorolni, – nem hétszer,- hanem hetvenhétszer megbocsátani,- az eseteket mint felebarátainkat szeretni, tisztelni, segíteni, szóltat a tanítás, mely a kétezer évre is jó útravaló lett, szemben más nézetekkel.

Egy telefonhívás útjában ért. Regőczy atya kérte: segítünk egy nagy családnak. A megbeszélte szombati látogatás története elképzeltettem ivódott. A Szt. Lázár képviselőt kis buszát meggraktuk élélmiszer csomagokkal és elindultam megkeresni Budapest külső régiójában a címet.

Nemesné Anikót keresem – mondtam a kb. 150 négyzetméteres ház udvarán egy kislánknak, aki barátságos mosollyal igyekezett felém beteg, keresztbe fordult lábával alig haladva. Regőczy atyát vitte haza a szemtisztítás után, de mindjárt jön. Nemesné Anikó barátságosan invitált a házba, amikor megérkezett, nézzem meg a nagy családot.

A kapu állandóan nyitva – mondta – aki akar jön, és ha nekem van, az a falat mindenkié is. – Beszélgetésünk elején szorgos kezek jöttek segíteni a csomagokat lepakolni. Az udvaron, folyosón minden kis szobában gyermek. Mind igyekeztek Anikó közelében lenni. A kis házban kb. 50-en laktak. Hajléktalan anyák gyermekeikkel, akik nem tudnak sehohá átmenni a meghűződni, és híd alatt, vagy egy lépcsőházban megsemmis lehet egy várandós anyának a másik két kicsivel valami megoldásra várni. Télen a hajléktalanok vonata és a házak tele vannak, nincs elég hely.

Csak Anikó kapuja áll tárva-nyitva a bajban lévőök előtt. És jönnek és maradnak, mert nemcsak kis matracnyi felületet kapnak a földön vagy kis emeletes ágynyi helyet, hanem mindig szeretetet is a tanárnától, Anikótól és valami újat, amivel legtöbbjük az állami nevelő otthonban soha nem találkozott a múltban, az Istenszeretetet az idős tisztaszív Regőczy atyától.

Kis szöke kislány jön be a kb. 2x3 m-es szobába, ahol beszélgettünk. Kis selypes hangján bablevest kínál sokallva az öt perccel, – amióta az ajtó nincs nyitva.

Pedig még sokat szeretnék tudni a családról és így a kis szobák, a konyha, a kápolna meglátogatása közben is beszélgettünk. Az oltár előtt a földön már matracok vannak, nemcsak a gyerekek-fetétes. Igen, de hol van még egy matrac és azt hová tegyük, – mert többen lettünk. Jó lenne ha az épületet bővíteni lehetne, – vagy valahol egy másikhoz jutni. hivatalos támogatás nincs, – csak az emberek, – a jószívű lelkek érzik és értik ezt.

Még bíróság elé is kerültem, folyik a per, – mondja Anikó. – A Horn kormány idején a gyámhatóság emberei jelentek meg és a gyerekeket állami nevelő otthonba vitték. Itt aki nem imádkozik, azt megfenyítették, mondták. Igen, étkelés, lefekvés előtt mi imádkozunk. Két nevelt fiam kispap jelenleg – mondja örömmel eltelve, – Mi keresztények vagyunk, szeretjük a gyerekeket, embertársainkat és a Jóisten mindég gondol ránk. Ha felnyitjuk a csomagokat, amiket gondos kezek Németországban pakoltak és kötöttek, – abból emberi szeretet árad elsősorban, – lelki üzenet a bajba jutottaknak. En Bajorországban születtem, – mondja végezetül Anikó. – Faulhaber bíboros unokahúga vagyok anyai ágon. Édesapám magyar katonatiszt volt. Látszik az örökölt fal képeken és érezni a légkörben, ahogyan egy nagy szellem tovább él.

Aki még nem fürdik, az jöjjön a nagy-

szobába egy fotóra, – hangzott a hívás. És pillanatok alatt több mint húszan voltak, csak várni kellett, mert négy-kézláb mázsza a legkisebbeknek tovább tartott a rövid út is.

Danke schön próbálta kimondani az egyik németül, köszönjük a csomagokat a küldőknek és egy pár monogramot említettek, mert a csomagom szerepelt – élélmiszer LB.-től, AP.-től vagy gyermek-élelmiszer, játék BF.-től s még sok más kezdőbetűvel voltak jelölve a csomagok. – Imádkozni fogunk értük – mondták búcsúzóul. Nem felejjük el őket – mondtam válaszul, és a visszafelé vezetett út, a kifelé menet egy órájával szemben csak pár perccel tűnt, meg egy fohásznak: Szent Lázár segíts, hogy mi is segíthessünk.

Dr. Deák László
(Budapestről)Szavak ... szavak
Okosabbak lettünk –
de vajon jobbak is?

Amikor az ősember, sok millió évvel ezelőtt, „HOMO Sapiens-e vált, és öntudatra ébredve egy boldog, csodálkozó óóóó”-val kiáltotta világgá a „LÉT” örömet, – létezik a „SZÓ”. Akár makogás helyett elmondhatta magáról, hogy „Gondolodom, tehát vagyok”, akár azt, hogy „vagyok, tehát vagyok”, csodálatos valami a „SZÓ”. Amikor észlelte azt, hogy nem egymaga él ezen a világon, hanem magához hasonló élőlény is létezik, megszületett a másikkal kommunikáló szó, az „ÉN” és a „TE”. Azóta, a sok millió embert összekötő szavakból beszéd, sokfajta nyelvvé vált a „SZÓ”.

Azóta van a fájdalom, rettegést kifejező „haj”, vagy a szívbemarkoló, gyilkos, törként a szív közepébe döfő, vagy a rafináltan, apró tűszúrásokkal, mérget fröcskölő szavak. Vagy a rágalmaszó, vadol, a másikat megsemmisítő, megalázó, sértő, ironikus szó. Vannak gögös, lenéző, gyűlölködő, bosszúálló, hideg szavak. Vannak hitegető, hazug, álnok, köntörfalazó, hiteltelző szavak. És vannak kétségbeesett, segélykiáltó, elkecseregetett szavak, mert minél többen nyüzsgünk ezen a „TERRA” nevű kicsi bolygón, annál magányosabbak lettünk mi emberek.

Vannak lelkesítő, gyújtó szavak, tömegeket mozgatók, amelyek jó, vagy rossz irányba viszik a népet, a mindenkorri diktátorok, demagógok háborúba uszítók, csábító szavai.

De vannak becsületes, igaz, melegítő, bátorító, segítők, megértők, szeretettel sugárzó szavak is. És vannak megnyugtató, becéző, védő, gyönyörű szavak, a szerelem forró, rajongó szavai: „egyetelenem, kincsemm, gyönyörűségem”, vagy a gyermekét ringató édesanya „tente-baba, anyalkám, aranyom, mama, papa”, a ragaszkodás, tisztelt, hála szépséges szavai. Vannak áhítatos, alázatos, imádságos szavak.

De vannak elmulasztott, jószágos szavak, amelyeket már sohasem lehet elmondani, amelyek egy életet gyökeresen megváltoztatók lehettek volna.

Most a harmadik évezred első évszázadának küszöbén, amikor a világűrbe utazunk, már a holdon is jártunk, a technika soha nem is sejtett vívmányaival behatolhatunk az universumnak, földünknek, az emberi, állati szervezetnek, a növényvilágnak bonyolult titkaiba, amikor már sok, eddig gyógyíthatatlannak tartott betegséget gyógyítani

Egy világító filmszillag

Ez a filmszillag igen sokszor feltűnt a mozivásznakon. Már külsejében is rendkívüli volt, megakadt rajta a szem: természetesen, rövidre vágott vörös haja mellett elevenzöld a szem és anyyi seprője, hogy (ezt ő maga mondotta így – nem fér el az arcomon). Táncozni akart lenni, ezért megy New Yorkba. Ott először babysitter volt, aztán egy áruházi fagyaltgép mellett kellett piurutteket csinálnia, míg elkészült a fagyalt. Innen a Broadway egyik színházának tánckarába vették fel. Egyszer a musical primadonnája előtérte a lábát s miután a szerepét ő magánszorgalomból megtanulta, beugraták a szerepébe. Fergeteges sikert aratott. Másnap a világhírű Alfred Hitchcock táviratilag hívta meg film-szerepre. 16 filmen keresztül mindig csak a butuska lányokat játszották vele: „jópofa, jól táncol, de semmi több”. – írta róla, aki Shirley McLaine néven került a film-történelembe.

Aztán egyre-másra aratta sikereit. Egyik legbülbüsbő szerepében az „Imra la douce” (Imra, te édes) című filmben láttuk. Sok-sok filmsiker után elindult a világba. Afrika, India, Délkelet-Ázsia, Kína: sorra utazta be ezeket a szegény országokat. A Himalája oldalában fekvő Bhutam-ba akkor ért, amikor ott kitért a forradalom. Habozás nélkül beállt a szülőföldjének segíteni, megantotta őket a higiénia alapismereit. Jövedelméből később Kalkuttában árvaházat létesített és alapítványából Koreában és Vietnámban gyermekotthonok épültek. Önmagáról így vallott: „Engem valami belső itatás ösztönöz arra, hogy olyanokkal törődjek, akik kevésbé szerencséssek, mint én és nincsenek ilyen kivételes helyzetben”. /Kanadai Magyarorságot

tudunk, az ember korhatára mind magassabb lesz, a génytudás segítségével a sejtek rejtelmét feltárta a tudomány, a telekommunikáció, az internet használataival a világon mindenütt beszélhetünk éjjel-nappal embertársainkkal, – feltehetjük a kérdést: igaz, hogy okosabbak lettünk, de vajon jobbak is?!

Az elmúlt évezredek a háborúknak, a vérengzésnek, a gyűlölködésnek, kegyetlenségnek, igazságtalanságnak, a gyengébbek elnyomásának a jegyében teltek el, a XX. század a rekordok, a külső csillogásé, a pénzé, a hatalom hajhászásáé volt.

Talán a harmadik évezred megtanít arra, amit a legnagyobb tudósok mondanak: „Minél többet kutatok, annál kevesebbet tudok!” Az önmagunk gögös imádata helyett, egy felsőbb hatalom előtt alázatosan meghajolva, Istent fogjuk-e imádni?

Azt tanultuk régen, hogy a gonosz gondolatok, gonosz szavakat szűlnék és azok gonosz tetteket. Örizzük meg ezt az ocsmány, csűf, negatív gondolatoktól!

Talán az új évezredben megtanuljuk a legnagyobb tudományt, az önmagunk és embertársaink szívét-lelkét megismerni, befelé nézni, szemlélődni (meditálni) és így közelebb kerülni embertársainkhoz és így jobban megértjük egymást.

Hozzon az új évezred, új század, új erőt, lendületet szívünk megtisztítására, a jó, nemes gondolatok szülnék ilyen szavakat és tetteket az önmagunk és embertársaink boldogítására. Talán akkor elérkezik az oly nagyon, oly régen várt igazi béke!

Billédi Ilona, Karlsruhe

A niklai feldúlt kriptá

Berzsenyi Dániel: *Egyházashetye*, 1776 május 7, † Nikla, 1836 február 24.

Ezerkilencszáznegyvennégy októberének utolsó napjaiban a Dunántúlon áttört orosz seregek elérték Somogy-vármegye déli részét. Az a kis falu, amelyet a művelt magyarság tulajdonképpen csak *Berzsenyi Dániel*⁸ nevével kapcsolatosan ismert: *Nikla*, orosz kézre került. Ebben a faluban halt meg és itt temették el Berzsenyi Dánielt. Itt volt sírja s ki ne ismerné a költő sorait, a sorokat, amelyekben sírjának vízióját látja és csontjai az Isten kezében: „Bizton tekintem mély sírom éjjelét! Zordon, de őh nem, nem lehet az gonosz, mert a Te munkád: ott is elszórt csontjaimat kezeid takarják.” – A magyar irodalom egyik legmélyebb zsoltára ez a vers, ez teszi el nem múltó képpé a niklai kriptát, – valami láthatatlan láng ég ott a költő az Isten csipkebokra előtt. Ezt a kriptát az orosz csapatok feldúlták. A koporsókat felfeszítették, a középső legdzszebesebb tölgyszekercsöntőt, amelyben a költő csontjai nyugodtak kiborították, elvitették, kitétek a kriptá elé, és a burszuj koporsóba egy orosz tetemet nyomtak bele. A költő csontjai szétszórtan hevertek s összekeveredtek családjának hamvaival két, az ő korát elérő fiának csontjaival. S már évtizedek óta porladó csontjaival a Berzsenyi családának. Ugyanez a költő dédunokáját, *Berzsenyi László* orvost, a székesfehérvári kórházban, miközben magyar, német és orosz sebesülteket operált és gyógyított. A Berzsenyi család ősi kúriája a *niklai ház*, ma is megvan, sőt ma is őrzi valaki, töpörödött kis öreg asszony, 90 év körül, aki Berzsenyi nevével viseli és aki így szólhat a költőtől, így szólhatja: *Dániel nagyapám*.

A kis öreg asszony szinte ereszték alatt meghúzódva a régi házban, egyedül élte meg a szörnyű vihárt. A ház aknáktól megesbesült, a régi-régi almiriumot kifosztották, a szekrényeket kirámolták, a padozatot felfeszítették, s amikor a matróna kirohant a falusi temető felé a domboldalra, ahol a kriptá van, meglátta a feldúlt sírboltot, leborult és akkor kezdett csak el sírni, amikor kis fekete kendőjébe letakarta a csontokat.

Másfél, vagy két évszázad találkozott ebben a pillanatban az idő egyetlen akkordban ütötte le a tizennyolcadik század békéjét és a huszadik század sötét katasztrófáját.

Berzsenyi Mária nagyasszony, mikor tovább száguldott a fergeteg, egyedül maradt. Három, vagy négy hónap múlva elindult be Kaposvárra, segítséget keresni.

Emléktábla Márainak

A magyar kultuszminisztérium millenniumi programja keretében Nápolyban, a Posillipón emléktáblát avattak *Márai Sándor* tiszteletére. Köztudomású, hogy a nagy magyar író itt kezdte „önkéntes számkivettségét” 1948-ban és innen vándorolt ki Amerikába.

Az emléktáblát *Csikszentmihályi Róbert* szobrászművész tervezte.

Márai Sándor művei új reneszánszt élveznek Európában, több könyvét lefordították már majdnem minden európai nyelvre. Olaszország törte meg a jeget, ahol „A gyertyák csonkig égnék” című műve (*Le braci*, „A parázs” néven) immár harmadik éve az olasz bestseller listán van. A német bestseller listán ugyanez a mű (*Die Glut*) második éve az első tíz legjobb könyv között mozog.

Kanadai Magyarság

Elindult Kaposvárra, be a megye-házára, amelyet Dániel nagyapja is ismert már, kocsiájával nem egyszer behajtott a hatalmas boltíves kapualj alá. – Berzsenyi Mária bejött keresni ide magyarokat, valakit, aki segítsen. Nem a szétrombolt házákat akarja helyre hozni, ahol most kiszagattott ablakokon át zúg a szél, és a beomlott háztetőkről csurog be a hó, neki elég a kis cselédlakás, ahova visszahúzódtott, – de a kriptá! A sír, a sír! A koporsó, amelyben egy orosz katona fekszik! Jobban fél tőle, mint egy élőtlől. És a csontok! Naponta kimegy és egy kis gyertyavéget éget 5 percig, 8 percig, 10 percig, amíg az imádsága tart, mert nincs gyertya, takarékoskodni kell nagyon. Nikla úgy látszik mindig ilyen marad, nagyanyjának dukai Takács Zsuzsannának is takarékoskodnia kellett a gyertyával, s rá is szólt Dániel nagyapánkra, ha este 9-ig, 10-ig be az éjszakába gyertya mellett körmölt.

Ezt a kriptát, a nyugó helyet, az örök nyugalom helyét kell rendbe hozni! Rettenetes nézni ezeket a csupasz csontokat, mint a görög tragédiái leányhősei, akik ott állnak a temetetlen holttel, úgy zokog fel a félelemtől és fájdalomtól, a költő unokája, a kis öregasszony a vármegye házán: vigyék el onnan az oroszt és engedjék vissza pihenőjére a költőt.

A hivatalban idegenek ülnek, az asztalok mögött ismeretlen arcok, semmi közül Somogyhoz és Kaposvárhoz. Kik ezek? Izzadt pesti ügynökök, akiket leküldtek ide a magyar középosztály csendes, de biztos megsemmisítésének ellenőrzésére, – felizzított proletárok, proletárok, akik nem szegény emberek, nem a parasztság, vagy a munkásságnak a fia, hanem a műproletár akik erre képeztek ki, az alvilág receptfordalmára, a káderben képzett szovjetember. Ezekhez érkezett meg kis ébenfa botjával a 90 esztendő öreg lány, Berzsenyi Mária nagyasszony.

De felkarolták az ügyét a kaposvári tanárok. Az iskola, a gimnázium tanárai, akiknek kenyere és szellemük a vers, akik Berzsenyi Dánielnek halhatatlan soraival oltják be a gyerekeket, akik tovább adják azt a szellemet, amely a magyarság maga. A tanárok összehajoltak és a legszelídebb emberek létrehozták az első „összeesküvést”: megszervezték a niklai kriptá rendbe hozásának a felteletét, – jártak, tárgyaltak, leveleztek, gyűjtötték maguk között a maguk nyomorúságából fillereket, kőműves munkát vállaltak, követ hordtak és malterozták és lehozatták Pestről a nyugdíjba tett anatómus professzort: válassa szét a csontokat, hordja össze ismét a tudós szemével a költő hamvait. – A koporsót az orosz hatóságoktól soha többé nem kapták vissza. Megindult a gyűjtés egy hamvveder újra kifaragására. Az anatómus professzor heteken át lent tartózkodott Niklán, és megközelítő pontossággal megállapította, különválasztotta a költő csontjait, földi maradványait. A kőfaragó elkészült a süttői vörös márvány urnával és egy májusi napon 1946-ban már a Dunántúl közeli részéből csoportok indultak el a csendes ünnepségre: a Berzsenyi kriptá újjázenésztelésére.

A kriptá előtt jobb oldalt tábori oltár: a katolikus pap misét mondott. A másik oldalán kis szőszék emelvény s úrvasora asztal az evangélikus lelkész számára. A fák már kilombosodtak szélesen és dűsan a somogyi májusban, s az emberek boldogok voltak. A magyar szellem istentiszteletévé vált ez a nap, a sírban most kígyúltak a gyertyák s folytak és ömlöttek, – a magyarok úgy jöttek ide, mint zarándokhelyre, énekelve felverve az út porát, s gyertyáikat letéve a sírbolt hívőseben.

Szent Gellért szobor Diósdon

Immár tizedik alkalommal rendeztek Szent Gellért Hetet a Budapest szomszédságában lévő Diósdon. A helyi hagyomány szerint ez volt Gellért utolsó állomása, mielőtt vértanúságot szenvedett. Az ünnepi héten *Takács Nándor* székesfehérvári püspök mondott szentimisést, majd a Millenniumi zászló átadását követően felavatták a templomkertben Szent Gellért életnagyságú

bronzszobrot, *Törley Mária* alkotását. A szobor külön érdekessége, hogy a szobrász Gellértet nem a szokásos módon püspöki díszben, hanem fiatal bencés szerzetesként állítja elénk. UE

S a dúslombú gesztenyék újjas levelein és az akácok illatáradatában kint az emelvényen valaki elmondta a „Fohász-kodást”: Isten! Kit a bölcs lángesez fel nem ér, csak titkon érő lelke óhajta sejt – mindnyájan ismerjük.

*

A domb, amelybe beagyazva áll a kriptá, messze néz Somogy lankái fölé. A falusi temető kastély az a kriptá, a behorpadt sírok eltűnt fejfák, vadrózsák, és fűzek gyűrűjében maga a megmaradás, a biztonság, a marandóság. A szellem él itt, a követek lerombolhatják, de újra jönnek, akiket a szellem oda hív, és felépítik megint és megint úgy néz a tájon, mint régen. Ez a kriptá az örökkévalóság megfoghatatlan küszöbe. Itt születik az életbölcsélet. Itt látja meg a költő az egész futó folyamannak a tűnő időnek s az elmúló szívdoibanának az értelmét. Itt állt a kriptá küszöbén, ahol már ősei pihentek s nézett végig ezen az örökké egy, tájon: „Láttam a mosolygó tavaszt, – mondja, – láttam az eget nyárt, láttam minden időszakot s minden földi láthatart: Tűnő életem rövidségét én tehát nem síratom, s a jövendő kétes képét előre nem borzadom. Isten ellen, nem zúgó-lódom. S kebelembe marasztom. – Légyen álom, légyen bíró, bátran megyek elébe, mint egy eljártat utazó a vadon műhelyébe. Mert ha bíró: nem furdal vád, mert ha álom, nyugalmat ád. Úgy éltem, hogy életem visszaelni nem bánám, úgy éltem, hogy életemet végezni ne fájalmám; megcsókolgattam rózsáját, megizzadtam vaspályáját.

*

A gyertyák ellobbannak, a költő szellemét idéztük s mi is befejezzük ezt az eszmélődést arról a magyar Eol-hárfáról, Berzsenyi Dánielről, akiből magyar nyelven a Teremtő lelke szólalt meg. Aki zsoltáros volt.

Kovács Aladár (1908-1979)

* Eredetileg a Szabad Európa Rádióban elhangzott előadás volt, nyomtatásban itt jelenik meg először.

Rendkívüli művészt Pilinszky jegyében

Érdekes, ritka élményt nyújtott a Müncheni Magyar Katolikus Misszióban április 27-én este a „Meditáció Pilinszky János verseiből és naplóéleteleiből” című előadás. A félig elsőtétített és csak gyertyákkal megvilágított terem csakugyan meditálásra készítő hangulatot keltett. A szövegeket *Dóczy Péter* – beleélve magát a költő szerepébe – mély átérzéssel, szépen tagolva adta elő; a misztikus nehéz szövegeket időnként *Lörinszky Attila* bőgőművész zenei aláfestése húzta alá.

Számomra az est külön meglepetése volt a fiatal *Blaskó Bori* balettművésznő egész estét végigkísérő, remekül megkomponált száma: csupán mozdulatokkal minden érzésmegnyilvánulást ábrázolni tudott; ahogyan a fekete dobogós az alaktalan furcsa, összehányt halomban egyszer csak mozdul valami – mint anyaméhben a magzat – szinte halljuk az első szívdoibanást, az első kis sikolyt; – aztán a szemünk előtt folyik a harc, kínlódvá, vergődve, amíg nagysokára megszületik a hatalmas *Élet! A kezek, lábak, a szemek: mindent kifejeztek: fájalmat, kétségbeesést, félelmet, testi-lelki szorongást* anélkül, hogy egyetlen mozdulatot ismételtek volna! Ez bizony művészet volt. Mozdulat-poézis. Egy született művész egyetlen koreográfiát *alkotását* láthatunk. Gratulálunk hozzá.

Szamosi József

Sárkányok között

Ezektől a sárkányoktól nem kellett félni. Nem voltak tüzet okádó rosszindulati szörnyetegek. Békésen hagyták, hogy megcsodáljuk őket a San Diego-i Nemzetközi MINGEI Múzeumban. A különböző méretű, néhány centis vagy óriásra nőtt színes szalagok indiai, kínai, japán és európai sárkánykészítők remekei, a több ezer éves játékszer modern változatai.

A sárkányeresztés, vagy helyenként a sárkányeresztés, a történelemből kiszabadult lélek szabad szárnyalása, olvasom az egyik ismertetőben. A San Diego-i kiállítás legérdekesebb tervezőjének a neve hallatára mindenki felkapja a fejét: *Jackie Matisse*. Vajon lenne valami köze a híres festőhöz, Henri Matisse-hoz? De még mennyire, az unokája.

Jackie Matisse Párizsban született, a francia fővárosban és New Yorkban nevelkedett. A Sorbonne-on végzett, művészi kiképzést azonban sehol sem kapott. Egyetlen „iskolája” *Marcel Duchamp* műterme volt, amikor segítgett mostohaapja, a pop art előfutára műhelyében. De hatással volt rá többek közt a Franciaországból ért, 1997-ben elhunyt világhírű magyar festő, *Victor Vasarely*, vagyis Vásárhelyi Győző.

Jackie Matisse különböző anyagokból, pl. alumíniumból, celofánból, krepp-papírból, vitorlavászonból készült munkái „álomképek”. Titkos vágyakat röptetnek a magasba és játszva figyelmeztetik az embert, hogy a hétköznapit maga mögött hagyva lelke kinyílik a spirituális élmények előtt és fogékonnyá válik a szellemi értékek iránt. A sárkány összekapcsolja a szellemet a fizikaival... Zsineg összeköti az emberi kezét és értelmet az elemekkel... Végtelen lehetőséget ad a művészeknek a játékra, a kísérletezésre, a kutatásra. Szabadjára engedve a képzeletet valósággal érzékelhetővé teszi a végtelent.

Bitskey Ella, Sarasota FL

KÖNYVESPOLC

BECSÜLET ÉS KÖTELESSÉG

„...Az a kevés is, amit elmondhatok, értékes lehet a történészek számára” – írja Horthy Istvánné, gróf Edelsheim Gyulai Ilona, a XX. századi magyar történelem egyik döntő szakaszának eseményeiről „Becsület és Kötelesség” címmel megjelent könyvében. 1918 januárjában született, amikor az első világháború végéhez közeledett s az Osztrák-Magyar Monarchia már szétesőben volt.

1940-ben lett a vidéken élt grófkisasszony a kormányzó fiának a felesége. Horthy István akkor még a MÁVAG vezérigazgatója volt. Kormányzó helyettesé választása után, mint repülőbiztos ment ki frontra, felesége pedig, mint önkéntes ápolónő követte férjét. Utolsó találkozásuk 1942 augusztus 18-án Kijevben volt. Két nappal később, augusztus 20-án a kormányzóhelyettes repülőgépe tragikus körülmények között lezuhant.

A fiatalon maradt özvegy gondosan vezetett naplója hitelesen számol be a háborús évek ápolónőként átélt eseményeiről s a kormányzó mellett – szinte elvesztett fiát helyettesítő segítőként a kislányát nevelő fiatalasszonyról. „Eredeként utódaim számára írtam ezt a könyvet, az általam átélte nyolcvan év történetét, azzal a céllal, hogy megtudják az igazságot... szől tehát ez a könyv őt szeretett unokámnak és kilenc dédunokámnak... Ma már én vagyok az egyetlen élő tanúja azoknak az utolsó esztendőeknek, kivált pedig a végső drámai napoknak a budapesti királyi palotában...”

A könyvbemutatóval egy időben nyílt meg a Magyar Nemzeti Múzeumban „A kiskormányzóné” című fényképképzőművészeti kiállítás, mely a leírtak valódi illusztrációja. Az egyéb kiállított tárgyak, képek, dokumentumok is a nehéz évek elgondolkodtató emlékei. (KÉ)

Árva ország Magyarország ...

Árva ország Magyarország,
csillagokban róják sorsát,
bús betűvel, feketével,
vagy vörössel: piros vérel.

Egy nagy könyvbe angyal írja,
néha vígan, néha sírva,
előfordul, hogy elvétí,
jót a rosszal felcseréli.

Eltávolítják az angyalok
s mikor másutt a nap ragyog,
rád hullatnak sötét éjtel,
mely a gyászról is sötétebb.

Ha én az az angyal lennék,
tintából csak aranyt vennék,
ezüstöt a holdvilágtól,
fehért a hóvirágtól

s írnám sorsod boldog gondtal,
kék madártól más tollal,
hadd ragyogjon végre orcád,
szegény hazám, Magyarország...

Rozgonyi István (1912-1994)

A Csáktornya szülött *Rozanich* emigráns költő volt, a rimelés mestere. Venezuelában élt és Houstonban (Texas) halt meg. Erdem-telenül alig ismerik. Szerk.

A SVÁB TELEPÍTŐ HÁZASPÁR
Gróf Károlyi Sándor és neje Barkóczy Krisztina

Több mint háromszáz évvel ezelőtt született Károlyi Sándor, II. Rákóczi Ferenc hadseregarancsnoka, a kuruc sereg fővezére, aki 1711-ben a majtényi sikertől alatt elterülő síkságon letette a fegyvert. Róla azóta is sokat írtak és vitakoztak. De annál kevesebbet tudunk hitvestársáról, gróf Barkóczy Krisztináról.

Gróf Károlyi Sándor igen fiatalon, 18 éves korában nősült meg. Két testvérbátyja, Mihály és István korán elhaltak. 1686 szeptember 2-án Buda ostrománál Károlyi István is kitűnt vitézségével. Dicsőségének azonban nem sokáig örvendezett a család, mert nem sokára Zentánál az ifjú eselést a török elleni csatában. A nagyobbik fiút, Mihályt pártitűz kurucok ölték meg Szatmárnál. Így lett Károlyi Sándor a család egyetlen férfi örököse. Apja, Károlyi László minden erejével azon fáradozott, hogy Sándor fiát megházasítsa. Igyekezete érthető volt, hiszen az ősi családót csak ez menthette meg a férfi ágon való kihaltástól. Nem sokáig kellett aggódnia, mert 1687 nagyszombatján Sándor bejelentette, hogy feleségül kívánja venni szalai Barkóczy Krisztinát, gróf Barkóczy György és Koháry Judit leányát. Másnap, husvétkor már eljegyezték egymást a fiatalok, de a török beütések miatt kétszer is el kellett halasztani az esküvőt, amire végül 1687. június 18-án került sor.

Barkóczy Krisztina nagy hatással volt férje életére, akiben Károlyi Sándor megtalálta a szerető hitvest és nagy-kiterjedésű birtokainak gazdasági irányítóját. Károlyi sokszor volt távol otthonától. Ilyenkor hitvese gondosan elrendezett mindent, igazságosan bánt a személyzettel. A család népében nagy szeretettel és elhivatással irányította a gazdaságot. A család népe nagy szeretettel és elhivatással irányította a gazdaságot. A család népe nagy szeretettel és elhivatással irányította a gazdaságot.

Barkóczy Krisztina sokat áldozott iskolákra, kultúra fejlesztésére. Saját költségén 40 szegény diák tanulást nyírbátori minoriták iskolájában. Talán a férjénél is erősebb küldetéstudat jellemezte. Férjével együtt Miskolcon és Bátorban a minoritákat, Pesten a klariszta nővéreket telepítették le. Károlyban felépítik a piarista rendházat és iskolát. Templomot építettek Bátorban, Miskolcon, Kaplonyban, Majtényban, Csengerben, Olcsván, Salánkon és Gerényesen. A Károlyi házaspár sohasem üldözte a nem katolikusokat. Protestáns jobbgyaik háboríthatatlanul gyakorolhatták vallásukat. Nagykarolyban és a Nyírbaktán templomot is építettek számukra.

Barkóczy Krisztina lelki nagysága kiemelkedett a szatmári béke után is, amikor a Károlyi birtokok jobbágynépessége új elemekkel bővült, a Németországból telepített svábokkal. 1712 júniusában több mint ezer sváb telepes érkezett a Károlyi birtokokra. Elhelyezéskükről és ellátásukról neki kellett gondoskodni. Útközben a sváb telepesek az ételt és az italt nem kapták ingyen, így a magukkal hozott pénzüik csakhamar elfogyott. A több hetes utazás és a rossz ellátás következtében sokan elpusztultak közülük. Károlyiné ekkor azt írta férjének: „...a németek csak jönnek, jobbágyaságuktól nem irtódom ...csak Isten adjon csendes lakást... a svábok, úgy látom, jó dolgozók... Nem hiszem, szívem, maguk úgy bánálnak életelenek, mint én, mert soha nem foghatom, hol veszen kenyeret, akinek pinze nincs. Ha elég bűzám volna, mindegyik csak alamizsnába

is oda adnék egy asztagot. Igen számon őket. A tejért csaknem meghalnék... A munkás számtalan, s már mindenütt arának, semmi sem jut nekik, csak az enyimbül... Fáj a lelkem a nagy nyomorúságukon, dolgoznának s nincs mit... vissza is ment számtalan.” Barkóczy Krisztina Eötvös Miklós gazdatisztal azon fáradozott, hogy az újonnan jötteknek legalább a jövő évi termésüket biztosítsa. Ezért vetőmagot, gazdasági felszerelést osztott szét a svábok között. 1000 forintért ökröket vásárolt. 1712. június 27-én írta férjének: „A svábokat elszállítottam Csanálos, Kaplony és Károlyba... Majténba a molnárokat. A falukon megjártam a helyüket magam, de a fa mindenütt szűk lévén. Legjobb Csomaköz, ott sok puszta telkeink erdő tövében, magyar nincs, a templom csak fedessék be... Földje jó, rétje is elég... A nagyanyjuk sem kívánta jobban gyarapítani, szántás-vetésre kapatni mint én, most, hogy káromba ne legyen, s számon őket.”

Károlyiné nemcsak ügyes gazdaasszony volt. 36 éven át élt boldog házasságot. Házasságukból három gyermek született: fiúk, László, 1711-ben a pestisjárvány idejében halt meg. Ferenc fiúk apja örökségébe lépett. Klára lányuk gróf Haller Gábor felesége lett.

Károlyiné 1723-ban hunyt el. Hamvai férje, gyermeke, Ferenc és unokái mellett nyugszanak a kaplonyi templom kriptájában. Mélységes Isten- és ember-szeretete, előrelátó gondoskodása ma is hirdeti lelki nagyságát.

Merli Rudolf
(Bubeshheim)

Olvasói levél

Nagy érdeklődéssel olvastam az Életünk március és áprilisi számában Miklósházy Attila, a külföldi magyarok püspöke Új Embernek adott interjúját.

Gondolatai az integrálódásról találok akkor, ha csak azokat vizsgáljuk, akik régebben önszántukból vagy kényszerűségből az emigrációt választották. Ezek a csoportok azonban állandó frissülés folyamatán mentek és mennek keresztül. Az 1930-as évek kivándorlását követték a II. világháború, majd az 1956-os forradalom menekültjei. A délvidekiek 1965 és 1975 között főleg Ausztriában, Németországban, Svédországban, Ausztráliában és Kanadában telepedtek le. Újabb hullámot alkotott különösen Németországban a Romániából jött, eredetileg német származású magyarok csoportja.

Ma nyitott határok következményeképpen a nyugati magyarság, diákokkal, munkavállalókkal, üzletemberekkel turistákkal frissülnek fel.

Megfigyeltem, hogy a magyar nyelvű rendezvényeinket rendszeresen látogatók kb. 10 év alatt csaknem kicsérélődnek, de nem érzem úgy, hogy csoportjainkat a kihalás fenyegeti. Ellenkezőleg! Több munkával, több személyzettel nagyobb eredményeket lehet elérni, mind az anyanyelv megmaradása, mind a lelki felfüggetlés területén. Ha az integrálódás keresztül történő beolvadást csak egy generációval sikerül meghosszabbítani, az is sokat jelent. Még nagyobb jelentősége van azonban annak, hogy a jelenben és jövőben nyugatra kerülő magyaroknak kulturális és lelki központjai, vannak. Az általán vázolt helyzetkép elsősorban Európára érvényes és a problémákat differenciáltan kell nézni.

Március 15. Torontóban

Talán még soha nem volt jelen ennyi magyar ünneplő a Kultúrközpont Árpád termében, mint az idén az 1848-as szabadságharc évfordulójának ünneplésén. Díszvendégünk volt Tempfli József nagyváradi püspök. Vendégeink közt voltak Miklósházy Attila, a külföldi magyar katolikusok püspöke, a helyi protestáns egyházak papjai és képviselői, Menczel Gábor főkonzul feleségével, valamint a Camp Borden-ben angolul tanuló magyar honvédségi tagjai.

Az ünnepséget a kanadai és magyar Himnusz nyitotta meg. A Szent Erzsébet Egyházközség kórusa énekelt *Zadubán* György karnagy vezényletével. A továbbiakban, a művészi részben, amelyet Bogdy Réka (Miss Budapest) konferált, fel léptek a Helikon Iskola növendékei Kossuth – nótákat énekelve, Balatoni Attila Petőfi és Vörösmarty verseket szavalva. Utánuk Gallusz György zongoraművész népdalfeldolgozásokat és a Rákóczi indulóra írt fantáziát játszott. Az iskola növendéke, Tausz András Liszt II. Magyar rabszódájának első tételét adta elő nagy tetszést aratva. Pénzes István Erkel Bánk bán című operájából énekelte a „Hazám, hazám...” áriát. Élmenyt nyújtó műsort adott a Budapestről érkezett Havas Judit, ő erdélyi előadóművészekkel jött észak amerikai turnéra. Talán a legnagyobb siker a Szent Erzsébet iskola négytagú (!) kórusa aratta – tanítónőjük, Forrai Zsuzsa készítette fel őket a „Boldog-asszony Anyánk” énekre felépített kis műsorra. A kicsi, három és egynehány évesek teli torokból énekeltek, ha nem is mindig egy hangon és együtt, de végül hatalmas tapsot kaptak.

Ünnepi beszédet a nagyváradi püspök, Tempfli József mondott, amely üdönséggé vált az évek folyamán megszokott beszédek között. A közönség felvállva tapsolt és ünnepelte az erdélyi főpap-vendéget. Végül a Magyar Ház vezető elnöke, Bogay Elemér szolt röviden magyarországi útjáról és az ott-honi politikai helyzetéről.

Az ünnepély után virsli és debrecenit szolgáltak fel a hölgek. A rendezés oroszlanrészét Hidy Ilona végezte.

(A torontói „Magyarság” nagy képes riportjának összefoglalása.)

Még is úgy érzem, ezeket a végvárainkat nem szabad önként feladni, különösen akkor nem, ha a megépítők a római rendelkezés értelmében készek és tudnak gondoskodni arról, hogy a nemzetiség, tehát magyar csoportoknak is papjaink legyenek.

Stuttgart, 2001 április 6

Boronás Barnabás

a Stuttgarter Magyar Katolikus
Missziós Tanács elnöke

Keresztény szobrok az ősi Kínában

Martin Palmer brit archeológus egy VII. századi taoista kínai pagoda feltárásakor az ősi kínai fővárosban, Xian-ban Jónás próféta és Szűz Mária szobrot talált. Ezek a leletek arra mutatnak, hogy Kínában már ilyen korán ismerték a kereszténységet. KNA

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy rövidítsen a beküldött kéziratokon.

A szerkesztőség

MAGYARNYELVŰ SZENTMISÉK

Kedves olvasóink, idonként közöljük a magyar lelkészek telefonszámát és címét, ahol érdeklődni lehet magyar nyelvű szentmise helye és ideje után.

ANGLIA

London: Rev. Mgr. Tüttő György főlelkész, Dunstan House, 141, Gunnersbury Avenue, GB-London W3 8LE, Tel./Fax: +44-(0)20-8992 2054

AUSZTRIA

Bécs: Ft. Hegyi György, Ung.Röm.Kath. Seel-sorgeamt, Döblergasse 2/30b, A-1070 Wien, Telefon: 0043/1/526 49 72

Pázmáneum, Veres Árpád rektor, szentmise: minden szombat este 18.00, A-1090 Wien, Boltzmannngasse 14, Telefon: 0043-1-317-36-56,

Burgenland/Alsóőrök: Pfarramt Unterwart, Ft. Dr. Galambos Ireneus OSB, Telefon: 0043/ 33/527 108

Grác: szentmise minden vasárnap d.e. 10 órakor Griesplatz 30. sz. alatt a Welsche-Kircheben, Schönau Gürtel 41, Ugri Mihály gondnok, Tel.:0043/316/68 35 08;

Linz: misézóhelyek: Linz, Wels. Érdekl.: Ft. Szabó Ernő, Senefelder Str.6., A-4020 Linz, Telefon.:0043/732/342-568

BELGIUM

Brüsszel: Mission Catholique Hongroise, Ft. Urbán Imre, rue de l'Arbre Benit 123, B-1050 Bruxelles /XL/, T elefon/fax: 0032/2/64 85 336,

Liege/Luxemburg: Ft. Dobai Sándor főlelkész, Aumünster Hongrois, Rue des Anglais 33., B-4000 Liege, Telefon: 0032/ 4/223 39 10

DÁNIA: P. Horváth Kálmán SJ főlelkész, Stenogade 4, DK-1616 København, Telefon: 0045/31/2185 88

FRANCIAORSZÁG

Párizs: Mgr. Dr. Ruzsik Vilmos CM, Mgr. Molnár Ottó főlelkész, szentmise minden vasárnap 11-kor Mission Catholique Hongroise, 42, rue Albert Thomas, F-75010 PARIS, Tel.Fax: 0033/1/42086170

Dél-Franciaország: Ft. Fülöp Gergely, Mission Catholique Hongroise, 74 rue du Grand-Roule, F-69110 Ste Foy-les-Lyon, Tel.:0033/7/850 16 36

NORVÉGIÁ: P. Teres Gusztáv SJ, Munkerudveien, 52, N-1165 Oslo, Tel./fax.: 0047/22744 124

OLASZORSZÁG

Róma: Msgr. Dr. Németh László főlelkész, Pontificio Istituto Ecclesiastico Ungherese, Via Giulia 1, I-00186 Roma, Tel.; 0039/06/684-261

SVÁJC

Zürich: Ft. Vizauer Ferenc, Röm Katholische Ungarn-Mission, Winterthurer Str. 135, CH-8057 Zürich, Telefon: 0041/1/362 33 03

Bern: Röm. Kath. Ungarn-Mission, Rainmattstr. 18, CH-3001 Bern, Telefon: 0041/31/381 61 42

Genf: Ft. Petru Popa, szentmise minden hó 1. és 3-ik vasárnapján, Telefon: 00 41/21/64.78 678

Lausanne: szentmise minden hó 2.és.4. vasárnap. Tel.: 00 41/21/6478 678

Fribourg: Ft. P. Dr. Mehrle Tamás OP, főlelkész, szentmise minden hó utolsó vasárnapján 10.30, az Orsolyiták templomában, (rue de Lausanne) Telefon: 0041/26/32 26 097.k

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK NAGY VÁLASZTÉKBAN! Olcsó áron raktárról - kérje árlistánkat! JOSEF UDVARHELYI, Tel.: (0911) 4 72 01 50, KEPLERSTR. 2, D-90478 NÜRNBERG

„TÉTÉNY” Ungarische Spezialitäten Kreitmayerstr. 26 – 80335 München Telefon: (089) 1 29 63 93,

Table listing wine and specialty products with prices in DM, including Szürkebarát, Tokaji Hárslevelű, Chardonnay, Villányi Rosé, Kékőportó, Villányi Kékfrankos, Hajosi Cabernet, Villányi Couvee, Egri Bikavér, Tokaji Szamorodni, Tokaji Asszú 3 puttonyos, Tokaji Asszú 4 puttonyos, Unikum, Cseresznyepalinka, Barackpálinka, Tarhonya, kocka, csernázta, Májas-, véres hurka, disznósajt, Tokaszalonna, Házi kolbász, Száras kolbász.

HIRDETÉSEK

BEATRIX PANZIÓ H-1021 Budapest, Széher út 3. Tel./Fax: 0036-1-3943-730 és telefon 0036-1-2750-550. Szeretettel várjuk családias panzióinkban, zöldövezetben, de közel a centrumhoz. Szállodai színvonal - zárt autóparkoló.

Villanyszerelési munkákat vállalok Stuttgart környékén, ház, szatellit, stb. Telefon: (D) 07022-65219; Mobil: 0172-7526058.

Korrek magyar tanítónő gyermek-felügyeletet vállal. Telefon: (H)+36-96 280 732 v. +36/26/319263

Léleken-testben friss, életvidám, magyarországon élő, kellemes otthonnal rendelkező, független hölgy szeretne közelgő 60-as születésnapját kettesben ünnepelni. Hol-mikor-hogyan? Jellege „Hamarosan”

Két Budapesti hölgy, többéves gyakorlattal, házzvetői állást keres szeptembertől. Telefon: (H) +36/1/332-3205 vagy +36/1/285-5547 este!

Balatonfenyvesen kettős családi ház nagy telekkel, teljes berendezéssel eladó. Irányár 14 mio Ft. Érd.: Tel. 0036/85/36 10 42, Nat. 0041/79/330 27 48.

ERDÉLYBE utazás luxus-kisbusszal kivárat helységekre. Ideális nyugdíjasoknak és utazóknak sok csomaggal. Utazás Bükre, Hévízvágy Budapestre. München, Telefon fax: (D) +89/69 99 85, 67 05 618 ill. 0172/84 25 288. (H) 0036-1-341 59 55.

Párizsban élő gyűjtők KERES XIX. és XX. századi magyar festményeket, saját gyűjteménye gyarapítására. Paál, Munkácsy, Czobel, Tihanyi, Rippl-Rónai, Kassák képek érdekelnének elsősorban, de más kvalitásos munkák is szóba jöhetnek. Telefon: (F) 0033/66/05 57 503.

Siófok: a vízpart 12 km-re, 2700 m² területen, 80 m² felújított, kemencés, összkomfortos paraszt ház mellékeppel eladó. A háztól 600 m-re gyógyfürdő és termálfürdő. Irányár: 49.000 DM. Telefon/fax: (H) +36-85-352-259; mobil: (+36-30-295-3373).

Budapestben, az Andrássy úton, az Operánál felújított, csendes, másfélszobás lakás hazalátogatóknak kiadó. Telefon: (D) 89/937-888.

Budán közel a várhoz és a metróhoz, modern garzonlakás hazalátogatóknak kiadó. Telefon: (CH) 01 341 46 24 vagy 091 743 20 34.

BUDAPESTEN Kiadó: Egy + két félszobás lakás, 58m², szép kertes házban. Telefon: (H)/1/364-34-64.

Balatonszepcsén, 6.025 m² vegyeserdőtársulati gazdálkodásban eladó. Telefon: +36/74/478-711.

DR. CSERHÁTI FERENC: „Szívélyes lelkipásztori üdvözlettel” Sz. István Társulat, München – Budapest 2000, színes borítóval, kartonált, 236 old. Ára: 15,- DM

UNGARISCHES WEINHAUS KÜLÖNLEGES MINŐSÉGI MAGYAR BOROK Választékunkban megtalálhatók GERE ATTILA „kultuszborai” (Kopár, Cabernet Franc ill. Merlot selection), THUMMERER VILMOS és BOCK JÓZSEF csücsborai (Vili Papa Cuvée és Tekenőhúti Pinot Noir ill. Bock és Royal Cuvée) valamint vörösborkok a VESZTERGOBI Pincéből, kiváló fehér-borok, Badacsonyból a SZENT ORBÁN Pincétől és Tokaj-Hegyaljáról a MEGYER-PAJZOS- és HÉTSZŐLŐ-től. Kívánságra árlistát küldünk.

Magyar Étterem Puszta jellegű Berendezés -- Minőséges Borok Mátyas Keller Ungarische Spezialitäten 86356 Neusäß -- Hauptstr. 13 Tel. 0821 - 20 90 104

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal Magyar Katolikus Főlelkészeg Landwehrstr. 66 • 80336 München Telefon: (089) 5 32 82 88 Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47 (Ungarische Delegation) Felelős kiadó: a Magyar Katolikus Főlelkészeg Főszerkesztő: dr. Cserháti Ferenc Felelős szerkesztő Fejős Ottó A szerkesztőbizottság tagjai: dr. Frank Miklós, Ramsay Győző, Szamosi József (olvasó és tördelő szerkesztő) és Vincze András.

Redaktion und Herausgeber: Ungarische Katholische Delegation Landwehrstr. 66 • D-80336 München Telefon: (089) 5 32 82 88 Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47 Chefredakteur: Dr. Cserháti Ferenc Verantw. Redakteur: Ottó Fejős Abonnement: DM 30,— pro Jahr und nach Übersee mit Luftpost DM 50,—

ELŐFIZETÉS: Az életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét, náluk is kell előfizetni! Tengerentúltra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot. 1 példány ára: 3,00 DM Előfizetési ár egy évre DM 30,— vagy ennek megfelelő valuta. Hirdetéseket csak 10-ig fogadunk el. Postbank München: Konto-Nr.: 606 50-803 – BLZ 700 100 80 Katholische Ungarneelsorge, Sonderkonto „Életünk”, Erscheint 11 mal im Jahr. Satz: Életünk Druck: AMPER DRUCK GmbH WERBE-DRUCK Verlag Hammerand GmbH Hasenheide 11, 82256 Fürstenfeldbruck Tel. (0 81 41) 61 01 20 Fax (0 81 41) 60 01 28

Beilagenhinweis: Dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHEIBEN bei. A KIADVÁNYHÖZ KÖRLEVELET MELLÉKELTÜNK.

Reformatsú ístentiszlet Münchenben a hó. minden 2. és 4. vasárnapján, 11 órakor, Reisinger Str. 11

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE! Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után közölünk!

HIRDESEN AZ ÉLETÜNKBEN

Hirdetési díjak 1996 január 1-től: Apró-, házasági-, általános hirdetés DM 7,—/10 percből (kb. 40 betű) 7,— Jellege portóval Külön kivánságokat esetenként árazunk. Üzleti-, nyereséges hirdetések soronként 10,—/20,— nagybütös (kétsoros) sor kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese. Egymástutáni háromszori hirdetés esetén 10 % kedvezmény Egymástutáni hatszori hirdetés esetén 20 % kedvezmény Egy évi hirdetés esetén 30 % kedvezmény. Hirdetések határideje minden hónap 10-e, befizetve!

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉÉRT, STÍLUSÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG nem felel!

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az Életünk előfizethető Münchenben a kiadónál! Előfizetési ár egy évre 50,- US \$ (díj 35,-US \$ + portó 15,- US \$). Kérjük sziveskedjenek a fenti címre küldeni a csekket. A lapot Münchenből postázzuk.

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE! Befizetéseket és átutalásokat postacsekk-kontónkra kérünk! Kath. Ungarn-Seelsorge München – Sonderkonto:Postbank München, Konto-Nr.: 606 50-803, BLZ 700 100 80.

VILÁGBÉKE

Jöjjön végre a világra, egy nemzetközi béke, Hol egy nemzet sem legyen egy más nemzet ellensége. A háborúk pusztítással, szenvedéssel járnak, Ahol a nép ki van téve a szörnyű halálnak.

A bombák által házak, gyárak, nyomban elpusztulnak, A melyekért a tulajdonosok sok évig dolgoztak.

A vittézzést, világtást a bombák szétrombolják. Sok üzlet, gyár és kórházakban a munkát megbénítják.

Az új munkanélküliek élen-szomjan fognak majd Pénz, lakás, fűtés, gyógyszer nélkül nehéz kielelni.

Amint a háború végig söpör, a sok városokban, Szeret halottak fej, láb, kéz nélkül, a koporsóikban.

De a pusztítás, halál, szenvedés, csupán csak a kezdet, Mert a béke ellensége, atom háborúba is kezdehet. Ez esetben az egész földünk, nyomban elpusztulhat, Mert a győztes és a vesztes, mind csak elpusztulnak

Az emberiség szerze, a kérdést felveteték, Hogy leheme-e csinálni, egy igaz világbékét? Idáig világbéke gyűléseket, már sokszor szerveztek, De amit ők alátartak, azt mindig megszegtek.

A béke ellenségei felé, Jézus azt mondta, Hogy ők fognak veszíteni, az armagedonba. És utána Jézus jönni fog, ismét a földre, Igaz világbéke csak akkor lesz, mely megmarad örökre.

1998 Fábrián Tibor (Chicago) Pilis (Pestmegye) gyógyfürdő közelében, legényesebb két generációnak 210 m²-es, nagy-telekű, öt éves házat áron alul eladó nyugalma-zott főorvos 128.000 DM-ért. Érdeklődni. ☎ (D) 0681/5849269.

Dr. Schulte – Dr. Frohlinde, ügyvédi tanácsadás minden jogi kérdésben. Schwarz Annemarie, hites tolmács és fordító német / magyar nyelven. Tel.: 0211/44 22 40, Fax: 0211/44 28 16

MAGYARORSZÁGI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE! Az „ÉLETÜNK” otthon is előfizethető az OTP Bank Budapest VIII. ker. Körzeti fiók: 11773085-07063558, t.a. 973080706355 számú kontójára, Fejős Ottó néven. Évi előfizetés híveknek: 2000. Ft.; lelkészeknek öt intenciósi testimónium a kiadóhivatal címére. Kérjük, a befizetésnél NEVÉT feltüntetni sziveskedjék, különben a kontón csak az összeg jelenik meg.